

ТАРАС ІВАНОВИЧ МАКСИМ'ЮК

Народився 30 липня 1943 року в стародавньому українському місті Холм, одній з колишніх столиць Галицько-Волинського князівства (нині Польща). В лютому 1945 року родину було примусово переселено у с. Піщаний Брід (до того німецька колонія Шпеєр) Веселинівського району Миколаївської області, де прибулих розселили у будинках, що свого часу належали німцям-колоністам. У 1946 році батька заарештували й заслали до Ухти (Комі АРСР). Звільнили його 1948 року. В цей час родина перебралася до Вознесенська, де Тарас 1950 року пішов до школи. 1952 року родина переїхала до Миколаєва, де 1960 року він закінчив середню школу. Ще коли він учився в шостому класі, доля звела його з непересічною людиною, яка мала вирішальний вплив на світогляд тодішнього школяра, згодом студента, інженера. Це був Феодосій Тимофійович Камінський (1888-1978). Свого часу, 1906-1910 рр., він входив до миколаївської „Просвіти”, у 1920-х рр. керував Миколаївським історико-археологічним музеєм. 1929-1930 рр. репресований у справі СВУ і провів понад 20 років у таборах та на засланні. Особисто знав Миколу Аркаса, Михайла Грушевського, Дмитра Яворницького, відвідав уже тяжко хворого Івана Франка, знав інших видатних діячів української культури, а Леся Українка подарувала йому бандуру.

Спілкування й листування з Камінським, його розповіді вплинули на формування Тараса Максим'юка як людини, залюбленої у рідний край, у свою Батьківщину, в історію українського народу, зрештою, зробили з нього свідомого українця. Саме Ф.Т. Камінському Тарас Іванович завдячує всім, що зробив для української культури. 1960 року, коли в нього не взяли документів для складання іспитів на історичний факультет Одеського державного університету імені І .І. Мечникова, вступив до Одеського інженерно-будівельного інституту, 1964 року перевівся до

Одеського інституту інженерів морського флоту, де в 1967 році закінчив факультет механізації портів. По тому за направленням працював в Іллічівському (нині Чорноморськ) морському торговельному порту, а з 1971 по 1988 рік – в Чорноморсько-Азовському управлінні морських шляхів інженером-конструктором та груповим інженером.

З 1988 року Тарас Іванович змінив поле діяльності. Працював у редколегії Зводу пам'яток історії та культури Одеської області, мистецтвознавцем в Одеському відділенні Художнього фонду, з 1991 р. і до сьогодні – спершу на посаді експерта, а з 2002 р. - першим заступником голови правління

Одеського обласного відділення Українського фонду культури. Як шанувальник і дослідник української культури, колекціонер Тарас Максим'юк сформувався в Одесі, хоч основи були закладені в Миколаєві. Ще у шкільні роки він захопився археологією, з сьомого класу став брати участь в археологічних розкопках, відвідував залишки античних міст Півдня України.

Вагомим результатом цього захоплення стало відкриття у 1959 році в долині річки Південний Буг, між Вознесенськом і Первомайськом, важливої для науки мезолітичної стоянки Абузова Балка.

1962 року любов до археології звела його з Еммою Августівною Гансовою. Тоді ж таки вони побралися. 1964 року в них народився син Андрій, 1973 – донька Юлія.

Вже з 1963 року Т.Максим'юк почав збирати українські книжки, періодику (видання XIX - початку XX ст.), листівки, мистецькі твори, предмети старовини, тобто Україніку в широкому розумінні слова. На його формування як українського колекціонера мали певний вплив також одеський поет Валентин Мороз та колекціонер, дослідник минувшини Одеси Сергій Лущик.

З кінця 1960-х років Тарас Іванович бере участь у виставках колекційних матеріалів, що відбувались у музеях як Одеси, так і інших міст України.

Відвідувачам запам'яталася перша за радянських часів виставка писанок в Одеському археологічному музеї (1968-1969) з приватних збірок доцента ОДУ імені І.І.Мечникова філолога

Петра Маркушевського, поета Валентина Мороза та інженера Тараса Максим'юка. Тоді ж таки відбувся перший Тарасів виступ на одеському телебаченні.

Від початку 1970-х років Т.Максим'юк почав обробляти зібраний до колекції матеріал і друкувати статті в одеській періодичній пресі, а згодом і в наукових збірниках Одеси, Києва, Івано-Франківська, Кіровограда, Нижнього Новгорода та інших міст. По одеському радіо й телебаченню часто виступає на різні краєзнавчі теми.

З кінця 1960-х років Тарас Іванович є членом Одеського товариства колекціонерів, з 1990 року – почесним; брав активну участь у роботі Секції книги, наукової секції „Одесика” та Клубу шанувальників мініатюрної книги при Одеському будинку вчених, а з 1982 року, з моменту його заснування і до кінця 1980-х років, очолював Одеський клуб шанувальників екслібрису та книжкової графіки. При заснуванні 1987 року Українського фонду культури Т.Максим'юка обрано одним із заступників голови правління Одеського обласного відділення. З 2002 року – член Національної спілки журналістів України.

За час колекціонування Україніки (понад сорок років) матеріали зі збірки Т.Максим'юка демонструвалися на численних виставках не лише в Одесі, але й у багатьох інших містах України, а також у Галаці (Румунія), Чикаго та Нью-Йорку (США).

Т.Максим'юк був ініціатором і одним з організаторів перших в Україні виставок однієї картини, використавши для цього панно з власної колекції „Біле і Чорне” (1912-1914) українського художника, літератора, педагога, громадського діяча Михайла Жука (1883-1964), на якій увічнено молодого українського поета Павла Тичину. Такі виставки відбулися в Одесі, Києві (Літературному музеї, Національному художньому музеї, Музеї Павла Тичини), в Чернігові. З використанням матеріалів збірки Т.Максим'юка була організована перша експозиція творів самобутнього українського графіка Амвросія Ждахи (1855-1927), яка відбулась у заповіднику „Хортиця” - „Українське козацтво у творчому доробку А.Ждахи”. Матеріали (зокрема листівки) з його колекції увійшли також до ґрунтовних видань: „Україна. Сторінки минулого” (К., 1987), „Михайло Жук” (К., 1987), „Холмщина на старій листівці” (Холм, 1988, польською мовою), „На спомин рідного краю. Україна на старій листівці” (К., 2000), „Славетний друкар Одеси: Каталог українських видань одеського видавця Є.І.Фесенка” (О., 2005).

Матеріали зі збірки Т.Максим'юка експонувалися на урочистостях з ушанування пам'яті Т.Шевченка, Ів.Франка, Л.Українки, М.Комарова, М.Жука, А.Ждахи, Братства Тарасівців (1891-1893), І. та Ю. Лип, П.Куліша та багатьох інших. У 2005 році їх побачили мешканці Сумської та Чернігівської областей під час чергового всеукраїнського свята „Українська мова – мова єднання”. Т.Максим'юк плідно співпрацює з Одеською філією Грецького фонду культури, де організував дві інформативноілюстративні виставки до 2000-ліття християнства, – „Україна і Афон” (1997) та „Чарівний світ української писанки” (2000); з Ізраїльським культурним центром в Одесі – виставки: „Пам'ятки єврейської старовини Волині та Поділля” (1996), „Забутий портрет видатного сіоніста” (1998), Всеукраїнським центром болгарської культури – виставки до ювілею Ів.Франка „Нам пора для України жити” (2006).

Т.Максим'юк репрезентував Одещину на Конгресі українців країн СНД (1992) та на світових форумах українців (1992, 2006). Брав участь у Днях Одеси в Генуї (1988) та підготовці походуреквієму „Останнім шляхом Кобзаря” (1990) і в урочистостях 22 травня 1991 року на Чернечій горі у Каневі. Учасник експедиціїпоходу „Українське море-92” на

козацькому човні „Еней” за маршрутом Одеса – Стамбул – Пірей – Афіни – Коринфський канал – Корфу – Реджо-ді-Калабрія – Амальфі – Неаполь – Анціо – о.Капрі – Мессіна – о. Ітака - Коринфський канал – Пірей, яким було представлено Україну як морську державу з давнім славним минулим.

Т.Максим'юк є членом правління Всеукраїнської спілки краєзнавців (з 1993 р. йому надано звання почесного члена). Він також є членом правління і входив до редколегії журналу „Краєзнавство”. Створив і очолює Одеське обласне відділення Конгресу українців Холмщини та Підляшшя, брав участь в усіх з'їздах, в тому числі у Світовому форумі цієї організації (Рівне, 1997), на яких презентував виставки з власної колекції. Входить до Наглядової ради Українського фонду культури.

У середині 1990-х років збірка Т.Максим'юка стала основою Українського культурологічного музейно-виставкового центру „Тарасів дім”. 9 березня 2006 року в приміщенні Одеського обласного об'єднання Всеукраїнського товариства „Просвіта” „Тарасів дім” відкрив для громадськості музей „Одещина –Шевченкові” та видав альбом за цією частиною колекції Тараса Максим'юка.

Указом Президента України № 2300 від 16 вересня 1997 року за вагомий особистий внесок у розвиток краєзнавства, збереження національної історико-культурної спадщини Тарасові Івановичу Максим'юку присвоєне звання „Заслужений працівник культури України”. 31 жовтня 2003 року, з нагоди 60-річчя від дня народження, за багаторічну плідну працю в галузі культури він одержав Почесну відзнаку Міністра культури України. Своєю Почесною відзнакою його нагородив також голова Одеської обласної держадміністрації. 19 квітня 2004 року розпорядженням № 428 за особливі заслуги перед українським народом Т.Максим'юк нагороджений Почесною грамотою Верховної Ради України.